

Miguel Sánchez Quesada

MIGUEL SÁNCHEZ QUESADA

SILVIA SUSMANSCKY BACAL

Quan Isidore Ducasse, comte de Lautréamont, va escriure «Bella com la trobada fortuïta d'un paraigua i una màquina de cosir en una taula de dissecció» estava donant compte, no sols de la demolició de les paraules «art» i «bellesa» com a identitàries, sinó que ho feia des del qüestionament dels seus mateixos supòsits: oposava l'atzar a la racionalitat, elevava a la categoria estètica objectes banals —o, si més no, «antiestètics»— i establia entre ells una relació en la qual la lògica mancava d'espai vital. En ser qualificat de «bella», aquesta natura morta inquietant i metafísica replanteja en clau irònica el concepte entorn del qual havia pivotat durant segles la frontera entre allò que és art i allò que no ho és. Des d'aquestes ruïnes, la mirada constitutiva de Duchamp —potser la més rica i taciturna de les figures fonamentals de la contemporaneïtat— obre l'espai en el qual l'obra de Miguel Sánchez Quesada troba el seu territori. Perquè, probablement, allò que defineix un artista és la manera de mirar el món que l'envolta i aquesta mirada abraça la seva manera de fer servir la matèria i la matèria mateixa de l'expressió. Mirar a contrapèl, a contrallum, a contracorrent, i veure en allò que tothom veu el que no veurà ningú sinó ell, però que després farà evident als altres com si el que ha sorgit de la seva mirada sempre hagués estat allí.

La mirada d'en Miguel s'instal·la en la ironia, en el «nonsense», en la ingenuïtat que ja està de tornada del que és ingenu; és una mirada rabelaisiana i carnaval·lesca, en allò que té el carnaval

d'irreverència i de món a l'inrevés. I des d'allí descobreix la fragilitat dels equilibris, la falsejat de certes densitats, la seriositat de les coses rialleres. La mirada d'en Miguel desprèn de la realitat la capa de realisme i convencions i ens la mostra fent esclatar l'espai pictòric i envaint el de la vida quotidiana per exposar l'inrevés, l'interstici. També desprèn de l'art l'autoritat de les poètiques, i des de l'humor reconstrueix els seus mandats, en demostrar que, com que els coneix, els pot transgredir.

La mirada d'en Miguel despulla, però no acusa; assenyala sense maltractar. S'obre a l'ambigüïtat i, per tant, al diàleg. Crea amb les seves imatges un espai permeable i fronterer en el qual l'artista i l'espectador, més que els extrems del seu discurs, són termes d'una complicitat que genera uns altres discursos, unes altres mirades vàlides —i insubstituïbles— com la seva.

SILVIA SUSMANSCKY BACAL (Buenos Aires), llicenciada en Història de l'Art per la Universitat de Buenos Aires i la Universitat de Barcelona, és professora de Teoria de la Imatge a l'Escola Municipal d'Art Gaspar Camps d'Igualada. És, també, professora d'Història de l'Art i Estètica en el batxillerat artístic de l'IES Joan Mercader d'Igualada.

ELS RETALLS D'UN DESCREGUT

XAVIER VIVES I SABATÉ

Miguel Sánchez, en la seva última obra (2016), ha desenvolupat una àmplia col·lecció de *collages* i dibuixos que respiren un nostàlgic aire distant: colors neutres, línies i traços simples, figures i acotacions geomètriques. Hom té la impressió que mesura, acota i classifica meticulosament a la manera d'un aplicat funcionari del saber.

Tal i com s'espera d'un *collage*, les obres contenen retalls de paper de diari, de paper d'emballar, paper pautat o quartilla blanca. També molts dibuixos són retalls fets amb tisores o cúter, estripats a mà, llisos, plegats o arrugats; posa, superposa, juxtaposa... En un estil sobri de línia i dibuix representa un oblidat univers de caire escolar.

Hom té la impressió que s'hi expliquen històries, s'hi donen instruccions, s'hi demostren teoremes, s'hi ensenyen arquitectures, anatomies o anotacions musicals. Com en les enciclopèdies escolars de mitjan segle passat, on es volia compendiar de manera enllaunada tot el saber de l'època, en cada obra de Sánchez Quesada ens sembla endevinar els deures d'una pàgina del coneixement. ¿Diríem que són els deures d'un alumne aplicat? Més aviat no; hi ha un enigmàtic deix de frustració, de feina inacabada, de l'apunt llençat a la paperera o de la demostració fallida.

Tenen l'aparença de l'explicació, la forma del saber, però realment no expliquen res d'aquest coneixement enciclopèdic. Són més aviat una simulació del rigor científic i de la seva tasca

taxonòmica; i és que, si observem amb major atenció el contingut dels quadres, hi veiem la subtil ironia de l'autor com a descregut impenitent.

La col·lecció és una mena de visions oníriques en què se'ns barregen coses, dibuixos i món real enmig de metàfores, semblances i fantasies. Visions que ens fan entendre que les històries no corresponen a la realitat: així, el cordill que penja el quadre es fon amb l'angle d'una aparent lliçó de matemàtica, i tenim també imatges que s'autodibuixen, cal·ligrafies inútils, diagrames de papers arrugats o, simplement, erronis signes d'impossibles arrels quadrades.

Irònica i també poètica. Les seves metàfores i semblances, properes a la poesia visual, no són gratuïtes ni són un acudit; vénen d'aquelles connexions de la imaginació que tan poques vegades escoltem: tal vegada necessitem que aquest bruiot que és l'artista ens les reveli i manifesti. És la poesia que ens posa en una nova perspectiva.

¿Quantes anotacions similars a aquestes comentades hem fet al llarg de la nostra vida, i fem encara cada dia de forma seriosa, convençuts de la seva utilitat i valor? Discutim, parlem, comparem, avaluem i judiquem i, si som sincers, hauríem de reconèixer la nostra profunda ignorància en la major part del que expressem. Certament que ens fem una opinió de la realitat de les coses i estem en el nostre dret de tenir-la, d'altra manera no podríem ser responsables, però quan volem imposar el nostre criteri, quan condemnem l'actuació dels altres o donem lliçons

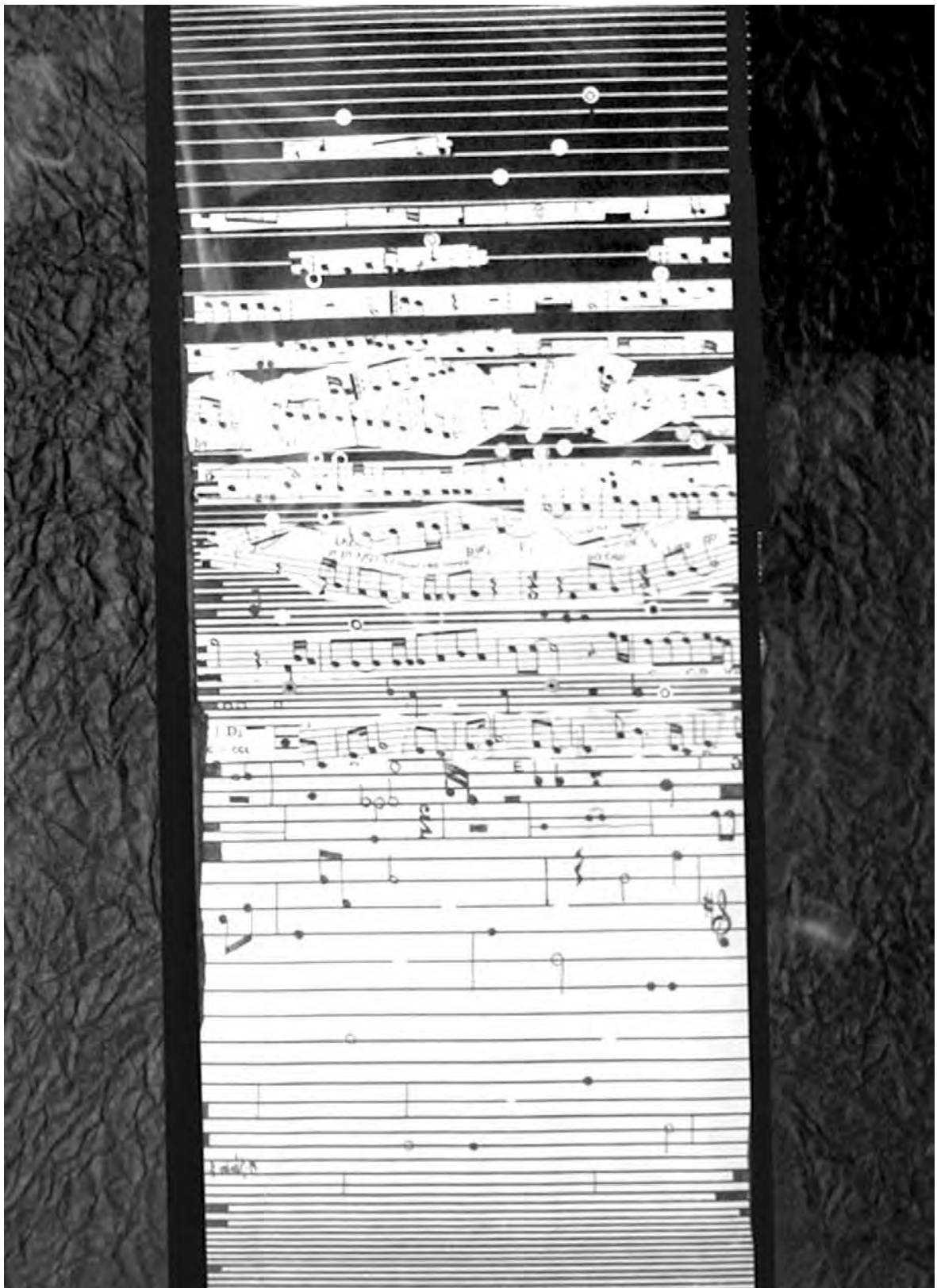

a tort i a dret, llavors estem sent injustos a més d'insincers.

Miguel Sánchez ha representat i denunciat de manera ingènua i irònica la petulància del saber, d'aquell saber que peca d'insuficiència perquè en té l'aparença encara que no en pot garantir el rigor. L'autor posa en qüestió el relat de la cultura estàndard, oficial i reconeguda, utilitzant els retalls que semblen sortits de múltiples quaderns de deures trobats en la paperera d'un pati d'escola: inconnexes, erronis, corregits... lúcids, màgics, poètics.

Sense amargor, ni tan sols crítica. És el somriure maliciós del trapella que mira de lluny les trifulgues de companys saberuts, i que en preveu el desenllaç.

XAVIER VIVES I SABATÉ (Igalada, 1952) es llicenciat en Filosofia per la Universitat de Barcelona i diplomad en Disseny Industrial. Treballa com a il·lustrador i és professor de l'Escola Municipal d'Art Gaspar Camps, d'Igalada. Ha publicat *L'ermità* (1998) i *Per un disseny mínim* (2010). Ha exposat diverses vegades els seus treballs artístics.

L'ORIGINALITAT DE SÁNCHEZ QUESADA

TERESA VIDAL VALLS

M'ha complagut que se m'hagués proposat comentar la trajectòria artística de Miguel Sánchez Quesada perquè això em dona l'oportunitat d'expressar el que, des de fa molts anys, he cregut rellevant d'aquest artista: una gran creativitat que es manifesta en l'originalitat de la seva obra.

La creació artística d'en Miguel és àmplia. Ha experimentat en diferents suports i tècniques: paper, tela, fusta, llapis, pintura, collage... I també ha realitzat algunes escultures.

L'esperit inquiet de l'artista fa que la seva obra estigui en constant evolució i no deixi indiferent l'espectador, que, en contemplar-la, s'imbueix del seu missatge. S'hi troba un món propi amb una concepció molt personal del que expressa i, per tant, les seves obres són un present constant. No expliquen una història determinada amb desenvolupament i desenllaç, sinó que contenen un caràcter màgic capaç de poetitzar-ho tot.

L'autor juga amb la percepció visual on la línia és un element fonamental; del conjunt de les línies emana la màgia. Contraposa elements tècnics i figuratius, crea un joc important de volums i textures. L'espai buit i ple està present en moltes de les obres i podríem dir que formen un nou univers artístic.

En la trajectòria d'en Miguel, el *collage* és un tècnica força utilitzada: des del paper manipulat, arrugat, al paper tallat amb tota cura, i això fa que provoqui sensacions diferents. En la composició dels quadres on intervé el paper, l'artista

converteix en perfecció la imperfecció inherent al paper estripat.

Crec que cal parlar del surrealisme subjacent a l'obra, ja que conté elements, com ara lletres —soles o formant frases—, que sorgeixen de l'inconscient, de l'atzar i de l'esquematisme.

Les obres de Miguel Sánchez Quesada avancen sempre fins arribar a elements poètics que obren horitzons inescrutables. Així, en l'exposició recent de la Sala Municipal de la Pobla de Claramunt, hem pogut veure com l'artista ha transformat l'espai empaperant les parets amb una biblioteca dibuixada que ha complementat amb quadres i llibres simulats penjats a les parets.

Contemplar l'exposició ha fet que em reafirmés, una vegada més, en el fet que l'originalitat és l'essència de l'obra de Miguel Sánchez Quesada.

TERESA VIDAL VALLS (Igualada, 1954) és llicenciada en Belles Arts i exprofessora de l'Institut Pere Vives Vich d'Igualada.

MIGUEL SÁNCHEZ QUESADA

(Jaén, 1942)

ESTUDIS ARTÍSTICS

Llicenciatura en Belles Arts en l'especialitat de pintura. Iniciats a la facultat de Bellas Artes de Sevilla i acabats a la de Barcelona.

ACTIVITATS PROFESSIONALS

- Exercici docent com a professor de Dibuix de secundària en l'ensenyament privat a Calaf (Anoia)
- Exercici docent com a professor de Dibuix en diversos instituts d'ensenyament públic de secundària.
- Exercici docent a l'Escola d'Art Gaspar Camps, d'Igualada.

EXPOSICIONS COL·LECTIVES

- Participació en exposicions col·lectives a Jaén (1961, 1962 i 1963)
- Alcalá la Real (1966)
- Sevilla (1966)

EXPOSICIONS INDIVIDUALS

- Jaén, 1964 i 1965. Sala de la Diputación Provincial.
- Jaén, 1967. Sala de la Real Sociedad Económica de Amigos del País
- Jaén, 1968. Sala del Casino de Artesanos. Sala de la Real Sociedad Económica de Amigos del País.
- Barcelona, 1971. Sala «Estudio del Arte» de Ràdio Barcelona
- Igualada, 1971. Sala de la Caixa d'Estalvis del Penedès
- Barcelona, 1972. Sala La Cucafera
- Igualada, 1973. Sala de l'Agrupació fotogràfica

- Igualada, 1975 i 1977. Sala de «la Caixa»
- Capellades, 1976. Sala del Museu del Molí Paperer
- Vilanova i la Geltrú, 1978. Galeria Vilanova
- Jaén, 1979. Sala de la Casa de la Cultura
- Igualada, 1984. Sala Municipal d'Art (col·lectiva de tres pintors)
- Igualada, 1989. A la mateixa sala
- Igualada, 1992. Sala de «la Caixa»
- Igualada, 1995. Sala Municipal d'Art de la Pobla de Claramunt, 2016. «Passeig per una biblioteca imaginària»

